

Samen op weg: Omgevingsvisie in lijn met toekomstvisie

SITTARD-GELEEN 2030, EEN VEERKRACHTIGE GEMEENTE

Inhoudsopgave

Doelen voor onze fysieke leefomgeving	03
De doelen voor de fysieke leefomgeving in vier veerkrachten	04
Institutionele veerkracht	
Sociale veerkracht	
Economische veerkracht	
Ecologische veerkracht	
Colofon	12

Doelen voor onze fysieke leefomgeving

Onze leefomgeving verandert. Uitdagingen op het vlak van gezondheid, energie en klimaat vragen om keuzes. Als Sittard-Geleense samenleving willen we beschermen wat we waardevol vinden en tegelijkertijd ruimte bieden voor goede ontwikkelingen. In de samenleving voeren we daarom het gesprek over onze leefomgeving, als inbreng voor een nieuwe Omgevingsvisie voor onze gemeente. Dit doen we op basis van het gesprek dat we over de Toekomstvisie 2030 al met elkaar hebben gevoerd.

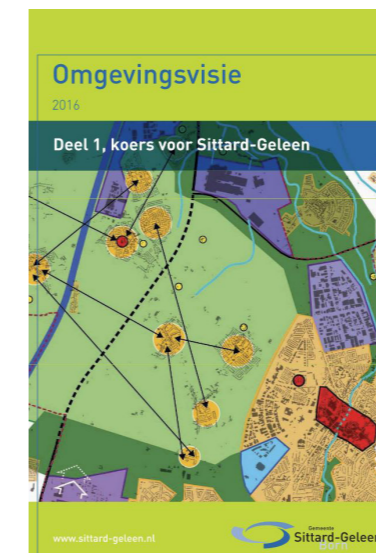
Als samenleving hebben we daar onze ambities bepaald. We zien Sittard-Geleen als een stad van economische, sociaal-culturele, ecologische en institutionele veerkracht. En die veerkrachten versterken elkaar. Samen maken we ons sterk voor een gezonde, ondernemende, innovatieve en duurzame gemeente. Naast de ambities uit de Toekomstvisie 2030 houden we rekening met de wettelijke kaders, provinciale richtlijnen en eisen, de regionale samenwerking in NOVEX-gebied Zuid-Limburg en onlangs gemaakte keuzes, denk aan de omgeving van Chemelot.

In de Omgevingsvisie vertalen we onze ambities naar een toekomstbeeld voor de ruimtelijke omgeving. We bepalen hoe we onze leefomgeving gaan ontwikkelen en ook beschermen. De Omgevingsvisie is onderdeel van de implementatie van de nieuwe Omgevingswet. Vanuit onze ruimtelijke ordeningsrol geven we waar nodig grenzen aan in de Omgevingsvisie. We geven ook aan waar we als gemeente actief gaan werken aan de verbetering van de leefomgeving. Ook inspireert de Omgevingsvisie de samenleving om zelf haar leefomgeving vorm te geven. We werken uit wat we gaan doen op het gebied van wonen, woonomgeving, verkeer, groenvoorziening en milieu. We denken ook na over het wegennet, bouwwerken, watersystemen, water, bodem, lucht, landschappen en natuur. Het effect op de inwoners en ondernemers in Sittard-Geleen staat daarbij centraal, denk aan gevolgen van het klimaat.

Onze doelen bepalen de keuzes die we maken voor de verbetering van de leefomgeving. Daarom hebben we als eerste stap richting onze nieuwe Omgevingsvisie de 'doelen voor de fysieke leefomgeving' op papier gezet. In

gesprek met de samenleving zijn negentien doelen voor de fysieke leefomgeving benoemd. De doelen hebben ter inzage gelegen en zijn in verschillende bijeenkomsten besproken met inwoners, bedrijven, maatschappelijke instellingen, overheden en raadsleden.

Het resultaat is verwerkt in dit voorliggende document. Hierin is in vier veerkrachten uitgewerkt wat de bijbehorende doelen zijn voor de fysieke leefomgeving, wat het accent is van de gemeentelijke rol hierbij, en welke effecten het heeft op het leven van onze inwoners en de ondernemers in Sittard-Geleen.

A photograph of a playground scene. In the foreground, a young boy in an orange tank top and black shorts is using a yellow shovel to dig in a sandpit. Two young girls are also present; one in a pink floral dress is looking towards the boy, and another in a blue outfit with a blue pom-pom in her hair is sitting on a wooden structure. The background features a wooden fence, a slide, and a brick building. The text 'De doelen voor de fysieke leefomgeving in vier veerkrachten' is overlaid in large white font across the center of the image.

**De doelen voor
de fysieke
leefomgeving in
vier veerkrachten**

Institutionele Veerkracht

Institutionele veerkracht gaat wat ons betreft over samenwerking op verschillende niveaus. Ten eerste in de buurten, wijken en kernen, gevolgd door samenwerking binnen gemeente Sittard-Geleen en vervolgens in de regio en in de Euregio. Een succesvolle samenwerking is een open samenwerking, gebaseerd op vertrouwen en samenredzaamheid.

In Sittard-Geleen willen we eraan werken dat inwoners zelf kunnen (mee)bepalen hoe hun omgeving eruit moet zien. Bij tegengestelde opvattingen neemt de gemeente haar verantwoordelijkheid, weegt belangen af en maakt keuzes. Hierover vindt een open communicatie plaats.

Om dit te bereiken stellen we in de Omgevingsvisie de volgende doelen voor:

1. We stimuleren eigenaarschap, inwoners-initiatief en deelname van inwoners bij het ontwikkelen van de leefomgeving.
2. We betrekken de omgeving op tijd bij ruimtelijke initiatieven en beleidsprocessen en communiceren actief over keuzes.

Wat gaan we daar onder andere van merken:

- Grotere betrokkenheid bij de overheid.
- Meer begrip voor ruimtelijke- en beleidsmatige veranderingen in de samenleving.
- Groeiend aantal mensen dat samenwerkt en/of participeert.
- Groeiend vertrouwen in de overheid.

Zandtafel Sjoenk helpt bij inwonerparticipatie Geleen Centrum

Klankbordgroep Sittard-West

Sociale Veerkracht

We vinden op de eerste plaats een goede gezondheid van onze inwoners belangrijk. Daarom werken we binnen de sociale veerkracht aan meer zelfredzaamheid van inwoners maar ook de samenredzaamheid, iedereen kan meedoen, onderlinge contacten, veiligheid, met elkaar leren en betrokkenheid bij de leefomgeving. Werken aan deze doelen bevordert een positieve fysieke en mentale gezondheid waarbij we kijken naar mogelijkheden in plaats van beperkingen. Belangrijk is dat we daarbij bouwen aan een toekomstbestendige en diverse woon- en leefomgeving. Culturele activiteiten zorgen voor ontmoeting, trots en een gevoel van saamhorigheid, we werken aan zingeving en daarmee aan een gezonde sociale samenleving. Een samenleving die tegenwind kan weerstaan en flexibel genoeg is om de grote fysieke-, economische en maatschappelijke veranderingen samen vorm te geven.

Om dit te bereiken stellen we in de Omgevingsvisie de volgende doelen voor de fysieke leefomgeving:

3. We werken aan het bevorderen van een positieve gezondheid van onze inwoners. Dit doen we door per gebied kaders te stellen om de luchtkwaliteit en externe veiligheid te verbeteren. En waar nodig geluidsoverlast, bodemverontreiniging, lichthinder en luchtvervuiling tegen te gaan. Ook stimuleren we initiatieven die bijdragen aan meedoen in de wijk, ontmoeten, bewegen, sport en natuur- en cultuurbeleving in de openbare ruimte en in de voorzieningen (accommodaties). We investeren in een omgeving die deze doelen bevordert. Verder werken we aan vergroening en verduurzaming van de leefomgeving.
4. We vergroten de sociale veiligheid in de leefomgeving. Dit doen we door samen te werken aan een aantrekkelijke, overzichtelijke en toegankelijke omgeving.
5. We bouwen woningen (voor verschillende doelgroepen bv. ouderen en jongeren) voor bestaande en nieuwe inwoners in onze gemeente. Op basis van de woonbehoefte, zowel in aantallen als kwalitatief zullen we woningen onttrekken waar geen behoefte aan is (gebaseerd op demografische cijfers).

- Ook bouwen we woningen (voor verschillende doelgroepen) voor bestaande en nieuwe inwoners in onze gemeente.
6. We werken samen aan voldoende hoogwaardige onderwijsvoorzieningen, zowel voor de regio als voor de gemeente.
 7. We versterken samen de identiteit van onze omgeving met voldoende aandacht voor variatie. We koesteren het lokale door cultuurhistorische kwaliteiten van historische gebouwen en landschappelijke en stedelijke omgevingen te beschermen. De beeldkwaliteit van nieuwe ontwikkelingen stemmen we af op de lokale identiteit.
 8. We zorgen voor een gevarieerd cultureel aanbod dat afgestemd en aanvullend is op het aanbod in de rest van de (Eu)regio. Dit doen we door plek te bieden aan een goede inpassing van cultuur en evenementen in onze openbare ruimte en voorzieningen (accommodaties).
 9. We werken aan het bevorderen van een meer inclusieve samenleving door de bereikbaarheid, begrijpelijkheid en bruikbaarheid van buitenruimte en gebouwen te vergroten en meedoen in de wijk te stimuleren.

Wat gaan we daar onder andere van merken:

- Verminderde (over)last van omgevingsfactoren.
- Hoe gezond de inwoners zijn ten opzichte van de rest van Nederland.
- Vergroten oppervlakte private en publieke groeninrichting en natuur.
- Hoe tevreden de inwoners zijn over de aanwezigheid van voorzieningen en de staat van de openbare ruimte.
- Een groter aantal mensen beweegt en/of is lid van een vereniging.
- Een groter aantal inwoners doet mee in de buurt, doordat zij deelnemen aan openbare voorzieningen die de natuur- en cultuurbeleving faciliteren.
- Hoe veilig de inwoners zich voelen in de openbare ruimte en thuis.
- Verbeterde invulling van de woonbehoefte en wensen van de inwoners en nieuwkomers.

Rosaprocessie

Fruitbomenplanten in Lahlhof

Stadspark Sittard

Economische Veerkracht

De economische veerkracht gaat over de veerkracht van onze economische structuur en bedrijvigheid. We leven in tijden van grote veranderingen. Onze economie en industrie verduurzaamt, digitaliseert en vernieuwt. We zijn al sterk in innovatie en ondernemerschap en komende tijd zetten we vol hierop in. Juist deze kracht maakt onze economie een stuk veerkrachtiger. Daarmee zetten we in op brede welvaart. Dat is welvaart die niet ten koste gaat van mensen en het milieu. Welvaart niet voor een enkeling, maar inclusieve welvaart. Duurzame innovatie en ondernemerschap dus. We zijn daarbij een hotspot als het gaat om materialen en oplossingen. Ons lokale MKB en de spelers in de Chemelot Circulair Hub, het Automotive Cluster VDL Nedcar en het Logistieke cluster Holtum Noord zijn daarin onze kracht. De bereikbaarheid van onze gemeente is daarbij een belangrijke randvoorwaarde.

Om dit te bereiken stellen we in de Omgevingsvisie de volgende doelen voor de fysieke leefomgeving:

10. We bieden structuur en scheppen ruimte voor de transitie van onze bestaande en nieuwe te vestigen bedrijven naar de klimaatneutrale, inclusieve en digitale economie van de toekomst. We focussen daarbij op ondernemers die voorop lopen bij afvalscheiding en maatregelen om energieverpilling tegen te gaan. De ontwikkeling van de Chemelot Circulair Hub met als ambitie de veiligste site te worden zien wij als belangrijke aanjager. Met onze overgang naar een duurzame en circulaire economie streven we naar een beter evenwicht tussen economie en ecologie. Ook hopen we mensen van buiten de gemeente te binden.
11. We zetten zoveel mogelijk in op circulair bouwen en ontwikkelen.
12. We bieden structuur aan de opbouw van sterke (wijk- en stads)centra, met aanvullende voorzieningen en met voorrang voor de versterking van de centra van Geleen en Sittard. Met het centrum van Geleen als innovatie gebied dat nauw verbonden is met Chemelot en een jonge uitstraling

- heeft. En het centrum van Sittard als beleavingscentrum met haar historie als kracht.
13. We bieden structuur om de aantrekkingskracht van het buitengebied en ons cultuurhistorische hart, de binnenstad van Sittard, voor inwoners en bezoekers te vergroten.
14. We werken aan duurzaam verkeer en vervoer in alle maten en vormen.

Wat gaan we daar onder andere van merken:

- Hoezeer bedrijven circulair en energie-neutraal produceren.
- Meer aansluitende banen bij lokale beroepsbevolking.
- Binding van mensen van buiten de gemeente.
- Verminderen van leegstand in de centra.
- Vergroten bezoekersaantallen aan de centra / vergroten omzet in de centra.
- Vergroten bezoekers aan ons buitengebied en binnenstad Sittard.
- Duurzaamheid van de logistiek.
- Duurzaamheid van het personenvervoer.

Nieuwe conceptstore in Sittard Centrum

Biologisch boeren tussen Sittard en Geleen'

Centrecourt DSM

Ecologische Veerkracht

De veerkracht van ons natuurlijk systeem. Er is veel groen in Sittard-Geleen en het buitengebied is onderdeel van het Nationaal Landschap Zuid Limburg. Dat koesteren we. Maar ecologische veerkracht gaat nog een paar stappen verder en gaat vooral over duurzaamheid. Duurzaamheid is een paraplu voor heel wat belangrijke waarden als biodiversiteit (soortenrijkdom), ruimtelijke kwaliteit, klimaatbestendigheid, schone lucht, water en bodem, stilte (als positieve tegenhanger van hinder) en schoonheid van de natuur. De ecologie wordt veerkrachtiger door het vergroten van de biodiversiteit, het verbeteren van de kwaliteit van bodem, lucht en water en het versterken van de natuur en het groen. We streven naar een veerkrachtige ecologie waarbinnen circulariteit centraal staat en natuurlijke kringlopen hersteld dan wel versterkt worden.

Om dit te bereiken stellen we in de Omgevingsvisie de volgende doelen voor de fysieke leefomgeving:

15. We werken samen om de biodiversiteit te vergroten. We stimuleren initiatieven die bijdragen aan een (biodiverse) vergroening van het stedelijk gebied. We vergroten het geheel aan natuurgebieden en versterken de verbinding tussen de verschillende gebieden. We versterken het landschap door de aanleg van meer kleinschalige landschapselementen. Ook zetten we in op natuurinclusief bouwen.
16. We stellen kaders om de kwaliteit van lucht, bodem en water gebiedsgericht te verbeteren. Op weg naar een circulaire samenleving met gesloten natuurlijke kringlopen.
17. Ten aanzien van de landbouw stimuleren we de ontwikkeling van regionale voedsel- en productieketens. Natuurinclusieve landbouw kan op ondersteuning van de gemeente rekenen.
18. We stimuleren en werken aan initiatieven die bijdragen aan een watersysteem dat het water langer vasthoudt maar ook op de juiste plekken kan verdelen als het weer nodig is. Tevens zorgen we voor hoogwaterveiligheid. We reserveren meer ruimte voor water.
19. Om bij te dragen aan de energietransitie stimuleren en faciliteren we energiebesparing in de gebouwde omgeving. We scheppen ruimte en bieden kaders voor duurzame opwek van elektriciteit en warmte. We stimuleren en faciliteren duurzame mobiliteit.

Wat gaan we daar onder andere van merken:

- Vergroten van de biodiversiteit en een positieve ontwikkeling van de soortenrijkdom.
- Verhogen van het percentage groen in het stedelijk gebied.
- Verminderen van overlast van water, slechte luchtkwaliteit en hitte en droogte.
- Meer woningen en gebouwen zijn afgekoppeld van het riool voor regenwater waardoor water op het eigen perceel wordt opgevangen.
- Groter aantal gemeentelijke gebouwen dat verduurzaamd is (energiezuinig en klimaat adaptief).
- Groter aantal woningen dat verduurzaamd is (energiezuinig en klimaat adaptief).

Waterbassin Munstergeleen

Aardgasvrij Limbrichterveld

Begrazing door schapen

Colofon

Dit document is gemaakt door PosadMaxwan in samenwerking met en in opdracht van de gemeente Sittard-Geleen. Waar nodig heeft Arcadis expertise ingebracht om tot oplossingsrichtingen te komen.

PosadMaxwan

Froukje van de Klundert, Eva Verberne

Gemeente Sittard-Geleen

Marion Nieuwenhuijzen, Mariska Jansen,
Cas Denissen, John Vernaus, Michiel Wauben,
Slavia Dols en Jodie Kicken

Arcadis

Jasper van Bruchem

PosadMaxwan
Binckhorstlaan 36
2516 BE Den Haag
+3170 322 2869

oktober 2022

POSAD MAXWAN

strategy x design